

EEN VOORBEELDIGE ZOON

Een gezinsdrama in drie bedrijven

door

LUC VANCAMPENHOUT

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V.
Korte St. Annastraat 19 – 2000 ANTWERPEN
Tel: 0 33 66 44 00
E-mail: info@toneelfonds.be
Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **EEN VOORBEELDIGE ZOON** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **LUC VANCAMPENHOUT** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot 2021/0220/012
ISBN 9789038516059

© 2022 Toneelfonds J. Janssens bvba

www.toneelfonds.be
info@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij
SACD
Koninklijke Prinsstraat 87
1050 Brussel
www.sacd.be

Geen enkele andere instantie dan de SACD heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering:

Aankoop van minimaal 6 tekstboekjes bij de uitgever.

Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen vier weken voorafgaand aan de voorstelling. Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten NEDERLAND: I.B.V.A. HOLLAND BV, afd. Auteursrechten, Postbus 363, 1800 AJ Alkmaar Telefoon (072) 5112135 – info@ibva.nl. Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONAGES

(3 dames – 3 heren)

FILIP, romanschrijver, 48 jaar :

VALERIE, zijn vrouw, 47 jaar :

DYLAN, hun zoon, 20 jaar :

ARMAND, schooldirecteur, 45 jaar :

OLGA, zijn vrouw, 46 jaar :

KAAT, hun dochter, 21 jaar :

De opgegeven leeftijden zijn bij benadering, er kan geschoven worden in functie van de beschikbare cast.

DECOR

Met enkele zetstukken (tafel, stoel enz...) worden de diverse locaties aangegeven.

WOORD VOORAF

‘Een voorbeeldige zoon’ is een stuk over relaties tussen ouders en kind en tussen man en vrouw, over kansen en mislukkingen, over hoop en onmacht. Daardoor is het breed herkenbaar en als gezinsdrama appelleert het aan de primaire emoties van mededogen en vrees.

Het zoekt zijn overtuigingskracht in een klassieke dramatische structuur, die als narratief archetype een meer beklijvende impact heeft op het publiek dan allerhande nieuwlichterijen, waarvan het effect zeer kortstondig is.

De handeling wordt gestuwd door intrigerende plotwendingen en de opbouw van de spanning voert naar een schokkende climax, die het uiteindelijke antwoord bij het publiek legt.

EERSTE BEDRIJF

WOONKAMER FILIP-VALERIE

(Filip en Valerie elk in een fauteuil. Valerie breit een trui. Filip maakt een pictogram, hij is bij een struikelblok gekomen.)

VALERIE: Gaat het niet, zit je vast?

FILIP: Ik zit vast, ja, maar het gaat, het zal gaan, het gaat altijd.

VALERIE: Je doet ook zo gejaagd, alsof die crypto per se nog af moet.

...

Ontspannend is dat toch niet eh, op die manier.

...

Doe het morgen, het nieuwe jaar, een nieuwe kijk op de zaak.

FILIP: Het nieuwe jaar beginnen met een overschotje. Dat heeft geen stijl, Valerie. Het was geen goed jaar, het stopt vandaag.

VALERIE: We gaan volgend jaar toch anders doen, eh Filip?

...

Filip, het gaat hier volgend jaar toch veranderen?

FILIP: Wil je meedoen?

VALERIE: Hè? Ja. Dat is dan wel de eerste keer.

FILIP: En de laatste.

(korte stilte)

De laatste dit jaar...

(Valerie legt haar breiwerk neer en gaat op de armleuning van Filips fauteuil zitten.)

VALERIE: Zo. Gezellig.

FILIP: Begin hier maar.

VALERIE: *(leest)* "Lesbische terroriste."

(korte stilte)

FILIP: Knalpot.

(korte stilte)

Een terroriste laat een bom ontploffen, en een lesbienne is een pot.

VALERIE: Aha, boemboem dus, knal! Knal-pot! Zit dat zo ineen?

FILIP: "Satans lokvoedsel."

VALERIE: Iets met duivel, of hel?

FILIP: Niet slecht. Neem 'hel' plus lokvoedsel.

(korte stilte)

Helaas.

(korte stilte)

Hel-aas.

VALERIE: O? Zo... *(leest)* "Hulpmiddel bij het lezen in de verleden tijd."

FILIP: De verleden tijd van lezen, las. En om te lezen?

(korte stilte)

Een bril, dus lasbril.

VALERIE: Maar een lasbril dient toch niet om te lezen.

FILIP: Neen. Maar zo zit dat ineem.

VALERIE: Dat is echt om het ingewikkeld te maken.

FILIP: Voilà. Het leven is in het algemeen en in het bijzonder... niet simpel.

VALERIE: En wat is nu het probleem? Die voorlaatste hier, vijf letters.

...

En dat moet zijn "uitgeleefde sketch".

...

En je hebt al de E, vooraan, en de T, achteraan.

FILIP: Exit.

VALERIE: Voilà. *(geeft kus op hoofd)* Ik heb je geïnspireerd.

FILIP: Niks voilà, dat is een letter te weinig.

(Valerie gaat weer in haar fauteuil zitten, breit.)

VALERIE: Je zit daar te veel op te pieren. Je moet je geest leegmaken, zen worden. En dan komt het ineens.

....

Breien is daar goed voor, verstand op nul.

FILIP: Dat van mij staat op honderd, zo zit dat in mekaar. Dat draait en draait, en dan ineens : stop.

VALERIE: Ha nee eh, Filip, je gaat niet in slaap vallen. Het is oudejaar.

(Zoon Dylan op, hij draagt een grappig keukenschort. Gedurende het nu volgende gesprek, dekt hij de tafel, vult daarmee ongemakkelijke stiltes op, verlegt het gesprek naar een ander onderwerp.)

DYLAN: Zo. Er zit iets lekkers in de oven. Iets heel lekkers, het wordt echt speciaal.

VALERIE: Bedankt, jongen, dat jij dat nog wilt doen.

DYLAN: Ik kook toch altijd op oudejaarsavond.

VALERIE: Jaja, maar nu nog, nu is Kaat er.

DYLAN: Volgend jaar ook, elk oudejaar, traditie van het huis.

VALERIE: Je bent zo lief. Kaat heeft geluk.

FILIP: Het is een knap meisje, op de foto toch, je hebt goeie smaak.

DYLAN: Van jouw geërfd, zeker pa? Zoals jij met mama, eh, ook een knap meisje,

nog altijd heel knap.

VALERIE: Ja, ho maar... Charmeur...

FILIP: Laat ons hopen dat zij niet te veel geërfd heeft van h  r ouders.

...

DYLAN: Kaat is Kaat. Ik heb haar ouders nog niet ontmoet.

FILIP: Hij is meneer de schooldirecteur, een man van normen en waarden.

VALERIE: Ik ken haar al van in de lagere school. Olga. Niet sympathiek, spijtig, maar het is zo.

FILIP: Hij is een instituut op zich.

VALERIE: (*giechelt*) En zij is de claxon.

DYLAN: Benieuwd wat Kaat van jullie zal denken. Zal ik haar morgens meteen meebrengen? Gelukkig nieuwjaar, prettige kennismaking.

...

VALERIE: En wat gaan jullie doen, straks?

DYLAN: Wij gaan naar de Fidelio, walking dinner, en nadien dansen.

VALERIE: Jij kunt goed dansen, dat heb je absoluut zeker van mij ge  rd.

DYLAN: Jullie gingen vroeger toch ook naar de Fidelio?

VALERIE: Toen heette dat de Salons Georges. En je pa danste niet zo heel slecht, toen hij nog in zijn charmeursperiode was. Eh schat? Maar toen is hij erbij gaan zitten.

FILIP: Dat zal er daar nu wel heel anders uitzien.

DYLAN: Aangepast aan de tijd, eh pa, maar ook weer niet overdreven.

FILIP: Lichtflitsen, de vloer trilt van het lawaai. Ik mag er niet aan denken!

DYLAN: Jullie gaan hi  r dansen, van oud in nieuw.

...

Een kast vol platen, en cd's.

FILIP: Dat is geen dansmuziek.

VALERIE: Dat is allemaal jazz, en dat is dus kunst.

(*Filip staat op, pakt whiskyfles en glas uit kast.*)

FILIP: Jij ook?

(*Dylan weigert met een gebaartje. Filip schenkt in voor zichzelf, gaat in zijn fauteuil zitten.*)

VALERIE: Hoe zal dat verlopen in de Fidelio. Met champagne en al?

DYLAN: Natuurlijk, we gaan er eens goed invliegen. En dan een frisse wandeling naar ons appartement.

...

VALERIE: Dat is toch pas gehoord vanaf   n januari?

DYLAN: En dat begint dus om   n minuut over twaalf...

VALERIE: Maar dat appartement is toch nog helemaal leeg?

DYLAN: Euh, ja...

VALERIE: Ik had gedacht dat je dat eerst ging inrichten, behangen, meubels kopen.
Dat duurt nog een maand, dacht ik, of twee, drie.

FILIP: Seks, Valerietje, jouw zoon gaat aan seks doen, jouw zoon kan niet wachten...

VALERIE: Maar natuurlijk zeg, komaan. Doe niet onnozel.

DYLAN: Je hebt in een van je romans toch zo'n scène beschreven, pa?

FILIP: In mijn eerste ja. In een vorig leven.

DYLAN: Vrijen op de vloer, van oud in nieuw, en klaarkomen op de twaalfde slag van de slinger...

VALERIE: Dat heb ik niet gelezen, of anders ben ik het al vergeten.

DYLAN: Je was er toch bij, mama!

VALERIE: Dat was niet op de vloer, maar op het gazon.

DYLAN: Pa?

(Filip haalt de schouders op.)

VALERIE: *(giechelt)* Dat zal dan met iemand anders geweest zijn...

FILIP: Hoeveel pilletjes heb je er al genomen? Jouw roze rozètjes, jouw valeriaantjes?

VALERIE: Wat nu, zeg, ga je me controleren? Niet meer dan normaal.

DYLAN: Toch oppassen, eh ma.

VALERIE: Dat moet hier dus wel plezierig worden.

DYLAN: En jij ook niet te veel, pa?

FILIP: Als ik nu eens zou stoppen, volgend jaar...

VALERIE: Daar geloof ik niets van.

FILIP: Jij ook, mijn Roosje? Doe je mee? Ik geen whisky, jij geen roze rozètjes?

VALERIE: We zullen morgen zien.

FILIP: Zeker weten.

VALERIE: En jouw laatste glas ook juist op de laatste slag?

FILIP: Knal erop.

DYLAN: Zoals de seks.

VALERIE: Als dat juist op de twaalfde slag moet zijn, dan mag je niet te vroeg komen.
Dat gebeurt.

FILIP: Het is ook niet juist als je te laat komt. Dat gebeurt.

VALERIE: Kun je daar geen crypto van maken? Klok zonder klepel of zo.

FILIP: Brei nog maar wat voort.

VALERIE: Je bent nijdig, eh schat. *(tot Dylan)* Omdat hij het laatste woord niet vindt.
En het laatste woord, dat wil hij altijd hebben.

(Dylan gaat achter Filips fauteuil staan, leest over diens schouder.)

DYLAN: "Uitgeleefde sketch", dat is heel raar ja, maar jij vindt dat, pa.

VALERIE: Drink nog eens.

FILIP: *(tot Dylan)* Trek de gordijnen eens dicht, asjeblieft.

VALERIE: Maar neen, ze schieten straks vuurwerk af, ik wil dat zien.

(Filip drinkt.)

Ik wil het vuurwerk zien.

FILIP: Ze schieten alleen nog maar prulfusees af. Die straffe, die zijn ofwel verboden, ofwel te duur.

DYLAN: Ik laat deze open voor het vuurwerk van ons ma, en deze trek ik dicht, tegen de koude rug van onze pa.

VALERIE: Dat is toch dubbel glas.

FILIP: En toch komt daar veel kou vandaan.

VALERIE: Jaja, dat kennen we onderhand, stralingskou. Leg dat eens uit, schat.

(Filip geeft Valerie nu een vermoeide blik : laat dat. Dylan voelt de spanning, zet twee kaarsen op de tafel.)

DYLAN: Zo : alles staat klaar voor het feest.

VALERIE: Heel mooi, dank je, jongen. Maar misschien... Kun je niet blijven?

FILIP: Ze hebben dat nu zo geregeld in de Fidelio.

DYLAN: We komen morgen, na de middag.

(Blikwisseling Valerie-Filip.)

Gelukkig nieuwjaar wensen.

FILIP: Weet Kaat over mij en haar vader?

DYLAN: Jij hebt les gegeven in de school waar hij directeur is. Meer weet ze niet.

FILIP: Jawel, hij zal zeker zijn beklag gedaan hebben over mij, zijn docent met zero op zijn rapport.

DYLAN: Dat was je laatste job? Dat is toch al een tijd geleden.

VALERIE: Drie jaar, en hij heeft het er drie weken uitgehouden.

FILIP: Volgend jaar zal ik hem opnieuw mogen bejegenen. Armand Verbraeken, de profeet van de pedagogie.

(Valerie maakt een wegwerpgebaar.)

DYLAN: Wat nu? Wil je weer gaan lesgeven?

VALERIE: Hij is bang dat hij zal moeten. Praat jij hem dat maar eens uit zijn hoofd.

DYLAN: Je bent toch ter beschikking gesteld wegens persoonlijke redenen.

VALERIE: In die crypto moet je dan invullen : invaliditeitspensioen.

FILIP: Ik moet voor de commissie verschijnen. Om na te gaan of mijn terbeschikkingstelling nog wel kan worden geprolongeed.

VALERIE: Per aangetekend schrijven.

DYLAN: Maar dat kan toch worden verlengd. Dat is de vorige keren toch ook gebeurd.

VALERIE: Natuurlijk, en nu ook.

FILIP: Er is een tekort aan leerkrachten. Geen wonder, ze oogsten wat ze gezaaid hebben. En de sociale zekerheid staat op springen, de profiteurs moeten eruit.

DYLAN: Ziek is ziek, dat bepaalt de dokter.

FILIP: Mijn psychiater heeft me tot nu toe buiten schot kunnen houden, maar hij komt ook onder druk te staan.

DYLAN: Een andere psychiater dan.

VALERIE: Of een andere school.

...

Ja, hoeveel scholen heb je al gedaan? Ik ben de tel kwijt.

DYLAN: Ma...

VALERIE: Probeer dan mijn psychiater eens.

FILIP: Die van de roze pilletjes.

VALERIE: Wat schrijft die van jou voor : whisky?

DYLAN: Komaan nu, dat wordt opgelost.

VALERIE: Als het moet, dan moet het, eh Filip. Anders pakken ze je pensioen af.

FILIP: *(staat op)* De oplossing is simpel. Dan moet jij maar eens een keertje gaan werken, vrouwtje Valerie.

(Filip af.)

VALERIE: Hij moet weer gaan plassen. Hij moet de laatste tijd dikwijls. De prostaat misschien.

DYLAN: Hij is nog geen vijftig. Een blaasontsteking?

VALERIE: Hij wil er niets over zeggen. En hij wil niet naar de dokter ook niet.

DYLAN: Het gaat niet goed met hem, het gaat niet goed met jullie. Je pakt hem wel hard aan, eh ma?

VALERIE: Ach lieverd, dat geklaag, al weken aan een stuk. Ze gaan hem weer in die school steken, zo zegt hij dat, alsof ze hem in het gevang gaan steken.

DYLAN: Hij is daar niet tegen bestand, dat is nu toch dikwijls genoeg bewezen. Tegen dat schoolsysteem, tegen die druk van leerlingen en directie en collega's. Hij is daar niet voor gemaakt.

VALERIE: Het is altijd meer, er komt altijd iets anders bij, nu is het weer die 5 G. Ze zijn hier niet ver vandaan een zendmast aan het bouwen. Hij is er zeker van dat het zijn zenuwstelsel zal aantasten, heel zijn gestel ondermijnen.

DYLAN: Dat is een complottheorie, dat waait wel weer over.

VALERIE: Je moet hem horen tekeergaan : de technobarbaren gaan hun 5G-netwerk uitrollen over het hele land, en alle verdwaalde zielen contamineren, desoriënteren, desintegreren, zo'n woorden gebruikt hij dan.

DYLAN: Hij is hypersensitief, dat weten we, en dit is daar een uiting van.

VALERIE: Het heet nu elektrosensitief. Het wordt almaar erger, Dylan, ik kan dat niet meer aan, ik ga dat niet blijven volhouden.

DYLAN: Jawel, jij kunt dat. Het wordt allemaal opgelost.

VALERIE: We gaan nergens meer naartoe, hij zit daar altijd maar in die zetel. Weet

je wat hij heeft? De zitziekte.

DYLAN: Rustig nu maar. Die opwinding is niet goed voor je.

VALERIE: Maar ja, juist wel. Ik wil ook naar de Fidelio.

...

En ik wil terug seks.

DYLAN: Praat erover met papa. Maar wees voorzichtig : dat ligt gevoelig.

VALERIE: (*griecheelt*) Dat hangt gevoelig. En dat komt niet klaar, zoals die crypto.

DYLAN: Oppassen met die roze pilletjes ma. Hoeveel heb je er al op?

VALERIE: Twee.

...

Drie. Omdat het feest is.

DYLAN: Nu geen meer eh ma!

VALERIE: Het wordt een moeilijke avond, lieverd. En een moeilijk jaar.

(*Filip weer op, gaat zitten.*)

FILIP: En, waar waren we gebleven?

VALERIE: Eerst moet je dit weten, Dylan, je hebt hem toch gehoord, hij verwijt me dat ik nooit gewerkt heb, maar ik heb dit huis gekregen van mijn ouders. Andere koppels moeten een half leven afbetalen om een eigen huis te kunnen hebben.

FILIP: Dat hebben ze dan ook overal rondgebazuind, mijne schone pa en mijn schone ma.

VALERIE: En het staat op naam van ons allebei. Dat wilden mijn ouders niet, maar ik heb volgehouden. Want dat zou jou een beter gevoel geven. Romantisch, echte liefde. Toch niet vergeten eh, Filip?

(*Stilte. Filip duikt weer in zijn crypto, Valerie begint weer te breien. Dylan kijkt even naar hen, neemt dan een besluit. Hij tikt met een vork tegen een glas.*)

DYLAN: Liefste ouders,

...

VALERIE: Oh, tof, een nieuwjaarsbrief.

DYLAN: Ik denk dat het tijd is voor mijn cadeau.

...

Het is eigenlijk een voorlopig cadeau, de aankondiging van een cadeau.

...

Daarom wou ik wachten, maar omdat de sfeer hier precies wat stimulans nodig heeft...

VALERIE: Toe, Dylan, kom...

FILIP: Ik zal er al eens op drinken.

DYLAN: Ik heb Markus gezien.

(*Grote verbazing*)

VALERIE: Markus! Wanneer, waar?

DYLAN: Vorige week, hij had me gevonden op facebook. We zijn iets gaan drinken in de Final Draft.

FILIP: Ach ja, de Final Draft, plakt hij daar nog altijd aan de toeg?

DYLAN: Neenee, hij is pas terug. Hij heeft twee jaar in Zuid- Afrika gewoond.

FILIP: O, daar? Ja daar zitten nog van die bobbejaanschrijvers.

DYLAN: Hij was gestopt met schrijven voor televisie. En toen wou hij er eens helemaal uit.

FILIP: Hij had zeker geld genoeg verdiend met die soaps en comedy's.

VALERIE: Hij gaat toch wel blijven nu?

DYLAN: Ja, hij wil opnieuw aan de slag.

FILIP: Is zijn geld op?

DYLAN: Ik denk het niet, aan zijn auto te zien. Hij blijft verdienen aan de heruitzendingen. Hij int elke keer opnieuw auteursrechten. Easy money, clean in the pocket.

VALERIE: Markus heeft gouden vingers, altijd gehad.

FILIP: Een gouden neus ja, voor profijt. En dan stak het niet zou nauw, dan mocht er een geurtje aan zitten. Een goed schrijver, dat was hij, niet zo goed als ik, maar toch. En dan ging hij op zijn knieën zitten om voor televisie te mogen werken.

VALERIE: Gaat hij eens langskomen? Heb je zijn nummer?

DYLAN: Hij wil eens met jou praten papa, over werk, over schrijven.

FILIP: Hij schrijven? Hij had toch zijn lier aan de wilgen gehangen? Maar eigenlijk was het nog maar een banjo.

DYLAN: En met jou erbij, mama. Voor de gratie en de magie, zo heeft hij het gezegd.

FILIP: Hij kan het dus nog altijd niet laten eh, die versierderstruken.

VALERIE: Hou toch op!

FILIP: Ze heeft altijd een week hartje gehad voor Markus.

VALERIE: Vriendschap, ja, fijne, lieve vriendschap. Ik heb toen voor jou gekozen, en Markus heeft dat altijd gerespecteerd.

DYLAN: Je hebt niet goed geluisterd, pa, hij komt je werk aanbieden.

FILIP: Schrijven voor zo'n soap?! Als dat in zijn kop speelt, dan heeft hij toch een rare ziekte opgelopen in dat rare land.

DYLAN: Geen soap, een serie. Kwaliteit, topkwaliteit.

FILIP: Bedank meneer Markus van harte voor het aanbod, en wens hem veel succes.

DYLAN: Hij wil jouw romans verfilmen.

(korte stilte)

Hij heeft ze allemaal herlezen en herlezen, er met anderen over gesproken. Prima materie voor een serie. The real stuff.

VALERIE: En welke roman?

DYLAN: Allemaal.

...

Hij wil ze ineem laten schuiven, mixen.

FILIP: Mixen... Hij gaat er verdomd een kookprogramma van maken.

DYLAN: Een serie van dertien afleveringen, met optie op een vervolg. Eén roman biedt dus niet genoeg materiaal.

FILIP: Het is toch elke keer zo'n driehonderd pagina's stuff...

DYLAN: Je moet naar HBO Max kijken, of naar Amazon Prime Video, heeft hij gezegd. Dat niveau.

VALERIE: Je gaat beroemd worden, Filip. Afijn, opnieuw beroemd.

FILIP: En rijk. Nog rijker dan je vader.

DYLAN: Hoho, komaan.

...

Hij wil samen met jou schrijven, papa, van de eerste letter tot de laatste. Natuurlijk zijn er technische aanpassingen waar jij nog niet mee vertrouwd bent, maar de essentie blijft bewaard, van de verhalen en de karakters.

FILIP: Aanpassingen. En wat stelt meneer zich daarbij voor?

DYLAN: Aanpassingen aan het medium. De karakters downsizen en clusteren. Zo zegt hij dat.

(Filip gooit zijn armen in de lucht.)

VALERIE: Markus zal dat allemaal wel uitleggen.

FILIP: Zeg tegen meneer Markus dat hij met zijn fikken van mijn boeken blijft. Of ik doe hem een proces aan.

(Dylan lacht.)

Ik zou niet weten wat daar lollig aan is.

DYLAN: Markus zei : je moet die twee woorden noemen, en dan gaat hij de gordijnen in.

VALERIE: Ja, dat was wel juist gezien.

FILIP: Het is een grapjas, die Markus.

DYLAN: En dan moet je deze twee woorden uitspreken: illustere illusies.

(Filip even van de kaart.)

VALERIE: Wat is dat, wat bedoelt hij, Filip?

DYLAN: Je vader zal het wel uitleggen, zei Markus.

FILIP: We zaten op een caféterras en we keken naar de voorbijgangers. En dan begonnen we te praten, recht voor ons uit, en dan weer niet meer, en dan weer wel. Altijd tegelijk, als een soort automaat.

VALERIE: O ja, de terrasgesprekken.

DYLAN: Dat woord noemde Markus ook.

FILIP: We pikten er iemand uit, en daar verzonnen we dan een leven voor, een karma, een lotsbestemming. De lotto winnen, zelfmoord plegen, een echtscheiding doormaken, zes kinderen krijgen, pastoor worden, een pastoor omverrijden...

...

En dan lieten we hen elkaar ontmoeten, we speelden ermee als met schaakstukken, we maakten combinaties, constructies.

DYLAN: Voilà, en dat nu opnieuw. Dat is wat Markus bedoelt.

FILIP: Het was een spel, een onnozel spel. Een zot spel, een zat spel, en hoe zatter hoe zotter. Enfin, het was ook nogal arrogant.

DYLAN: Markus zegt dat het goud waard is.

VALERIE: En weer feesten geven, beroemd zijn.

...

FILIP: Heb je hem verteld over ons, over ons leven hier, ons karma?

DYLAN: Hij weet dat het niet goed gaat. Er wordt gepraat eh , eh pa, zeker in de Final Draft.

FILIP: Depressie, burn-out, voor meneer? En allerlei zenuwtoestanden voor mevrouw?

DYLAN: En dat je niet meer schrijft. Of toch al vele jaren niets meer hebt gepubliceerd.

FILIP: Hij komt ons dus redden. Een humanitaire missie?

VALERIE: Filip, koppigaard!

DYLAN: Markus wil dat het wordt zoals vroeger : allebei apart en toch gelijk, samen, twee in één.

VALERIE: Ik zat soms naar jullie te kijken. Als de schemering inviel, dan was het moeilijk om nog uit te maken wie wie was, zo geconcentreerd, precies twee standbeelden, lange tijd stil, en die deden dan ineens tegelijk hun mond open.

DYLAN: Twee hersens in één hoofd, zo noemde Marcus het.

FILIP: Soms waren wij precies elkaar, dachten wij op net hetzelfde moment precies hetzelfde, alsof we in elkaar versmolten. *(beseft dat hij zich te veel bloot heeft gegeven)* Er is wel eens gefluisterd, links en rechts, dat wij homo's waren.

VALERIE: Belachelijk! Jullie hadden allebei een lief, en nog een lief, en nog een lief.

FILIP: Tot we dan allebei hetzelfde lief wilden.

...

DYLAN: Hij heeft voorgesteld om eens langs te komen en het verder uit te leggen.

VALERIE: Ja, wanneer?

DYLAN: Over een dag of tien. Hij wil eerst nog een producer spreken, en een regisseur.

VALERIE: Oké, Filip?

FILIP: Na al die jaren... Wat speelt er nu eigenlijk in die zijn kop, wat wil die nu eigenlijk komen doen?

VALERIE: Het is niet dat hij mij komt schaken. Dàt heb ik niet gehoord.

FILIP: Valerie moet erbij zijn voor de gratie en de magie, dàt heb ik wel gehoord.

VALERIE: Dat noemen ze een compliment, dat noemen ze een charmante man.

DYLAN: Als hij bijbedoelingen heeft, zal hij rap door de mand vallen.

VALERIE: Dat heeft hij niet, nooit gehad. Ik heb voor jou gekozen. Hij heeft mij niet

laten vallen. En jou niet.

DYLAN: Hij komt jou een uitweg bieden, pa, een toekomst.

FILIP: Dat zou niet nodig zijn geweest indien...

(stilte)

Ik had toen de Staatsprijs moeten krijgen, niet hij!

VALERIE: Dat is toch niet te geloven eh!

FILIP: Dan had ik wel een uitgever gevonden voor mijn volgende roman, dan zou ik wel opnieuw een schrijverstoelage gekregen hebben. En dan had ik niet in het onderwijs moeten gaan.

VALERIE: Markus kon zijn lief niet afpakken, dan pakte hij maar die Staatsprijs af. Hoe langer hoe straffer!

DYLAN: Die wordt toch door een jury toegekend, pa.

VALERIE: Die had Markus omgekocht natuurlijk.

FILIP: Nee, dat zeg ik niet.

VALERIE: Oké. Maak die afspraak dan maar, Dylan.

FILIP: Maar hij kende wel al de juryleden eh.

VALERIE: Jij toch ook?

FILIP: Vluchtig, van hier of daar op een receptie. Maar Markus kwam overal, op al de juiste plaatsen, en hij had al een voet binnen bij de televisie.

VALERIE: Ocharme toch die Markus!

(korte stilte)

Hij gaat al zo lang gebukt onder spijt, en nu komt hij het goedmaken. Klein detail : na twintig jaar.

DYLAN: Hebben jullie dat toen niet uitgepraat dan?

FILIP: Ik heb hem nooit beschuldigd.

DYLAN: Maar er kwam afstand, zegt Markus. Het was geen breuk, maar eerder een uit elkaar glijden.

VALERIE: En natuurlijk zijn achterdocht, dat Markus ook mij wilde binnendoen.

DYLAN: Ik voelde bij Markus een oprecht heimwee naar vroeger. Jullie waren toch boezemvrienden.

VALERIE: Geestesgenoten, zo noemden ze zich.

FILIP: Als we zat genoeg waren...

DYLAN: Akkoord dan, pa? Markus komt praten?

VALERIE: Natuurlijk, en rap.

DYLAN: Pa?

...

FILIP: Het kan raar draaien in zo'n jury, dat wil ik maar zeggen. En wat bepaalt dan de uiteindelijke keuze? Waar begint het, en waar stopt het?

DYLAN: Hier stopt het! Stop! Stop!

FILIP: Het is riskant om geesten uit het verleden weer op te roepen.

DYLAN: *(neemt zijn smartphone)* En dat ga ik nu toch eens doen, pa. Ik zal dat verleden nog eens oproepen, kijk, ik kan het laten zien. *(Dylan schakelt het tv-toestel aan)* Markus heeft me een foto doorgestuurd.

(Dylan swipet een foto van zijn smartphone naar het tv-scherm, een foto van Valerie en Filip naast elkaar aan een lange feesttafel, met andere aanwezigen op de achtergrond. Het is een warme, zonnige dag. Filip draagt een polohemdje en Valerie een mouwloos blauw jurkje. Filip en Valerie zijn twintigers ze glimlachen ontspannen naar diegene die de foto neemt (Markus). Valerie is onder de indruk, Filip ook, al laat hij dat minder blijken.)

VALERIE: Maar zie nu! Waar was dat? Wacht, ik weet het. Markus had toen een oude hoeve gehoord.

DYLAN: Die heeft hij gekocht, hij woont daar nu.

VALERIE: Ik was... zesentwintig toen, jij zevenentwintig. Markus ook.

...

Ik hoop dat Markus gauw komt, ik wil hem dan bedanken voor die foto.

FILIP: Waar moet dat nu weer naartoe? Waarom, Dylan?

VALERIE: Ik sta er beter op dan jij.

FILIP: Omdat jij zo lief naar hem wilde lachen...

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 bestellen@toneelfonds.be

 03 3664400

**TONEEL
FONDS** **ANSSSENS**
Voor de juiste keuze